

bogumili, muslimani, bosna
herzegovina

ekumenizam,
екуменизам
календар

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ
СЛОВО 2.
на 14. псалам

“Рече безумник у срцу своме: нема
Бога”

Као што добар и своме господару одани слуга, негодује против онога који се подсмева, ма зашто то било, његовом господару, тако и пророк на безбожника који одступа од Бога, напада и говори, као што сте већ чули: “Рече безумник у срцу своме: нема Бога” (Пс. 14, 1). Јер као што слуга који господара љуби, чим дозна да му се другови од њега одмећу, одмах, да би показао верност господару, на оне који се одмећу напада, па или му својим рукама пресућује или га у немилост других даје, или да би се и остали поучили и уплашили, самог господара о томе извештава и настоји да одметнутоме што веће невоље изазове, борећи се с њим као са неким страним непријатељем; тако је и пророк, када је сазнао да створење свог Саздатеља бешчасти, да се блато руга Ономе који је од њега суд сачинио, а безбожник се од Бога одвраћа, и као да је каменом ударен и болове такве није могао поднети,

па је завикао: “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”.

А погледај како он псалм овај усаглашава са предходним, јер тамо је рекао: “Докле ћеш ме, Господе, сасвијем заборављати?” (Пс. 13, 1). А мало даље: “докле ће се непријатељ мој подизати нада мношћем?”

И заиста је безумник који говори: “нема Бога”! Јер ко се против Бога подиже, тај ће се посебно против његових пророка подићи, ко на господара устаје, тај неће ни слугама његовим опростити. Па зато је, када су га питали зашто тако и дању и ноћу тугује, одговорио: зато што је безумник у срцу своме рекао: “нема Бога”.

Ја и сâмо дружење са безбожником, отпадништвом од Бога називам, и то зато што, чим се са нечастивима дружите, морам подозревати да сте Бога заборавили, пошто је зловера безбожничка болест и раздражује светога као што је нешто слично и за Павла речено: “А док их Павле чекаше у Атини, ражести се дух његов у њему гледајући град пун идола” (Д.ап. 17, 16).

Зашто нечастиви живе, о томе је и Давид причом о Саулу кроз врачару изјавио, као што је и у педесет другом псалму о Доику, који је такође нечастив био, разјаснио. Јер безумни Саул

говораше: “Потражите ми жене врачаре!” Други дакле Адам, који беше од жене преварен. Па јој говори: “Погоди ми бајалицом”, те остављајући пророштва, гаталицама се приклања. “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”.

Али ми, браћо, да се утврдимо да, кад речима Бога исповедамо а делима га се одричемо, не западнемо у бродолом безумника, који Бога благим и милостивим назива, а болеснога или сиромаша или онога који плаче не сажалева. Међутим онај који говори, “нема Бога”, као што је онај безумник говорио, тај се, мада се и хришћанином зове, не само речима но и делима Бога одриче, што и апостол сведочи, када говори: “устима исповедају да Бога познају а у делима га одбацују”. И колико снага дела потврђује речи, толико је теже делом од Бога одступање, него оно речима или у себи изговорено. “Рече безумник”. Онај дакле што устима проговара: “Заволео сам те, Господе” а срцем је своме брату немилосрдан, не може Бога љубити кад не слуша онога, који је рекао: “Љуби Господа Бога својега и ближњег твојег као самог себе” (5. Мој. 6, 5 и Мат. 22, 37). А и Господ је рекао: “Ако ме неко љуби, ријеч моју држаће” (Јн. 14, 23); а из тога следи, да ко његову реч не држи, тај ни љубави према њему нема као што је то исто посведочио, када је

рекао: “што се овај народ приближује устима својима и уснама својим поштује ме, а срце им далеко стоји” (Ис. 29, 13). “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”.

А да је онај који је према брату немилосрдан, према Богу немилосрдан, па и ако устима виче и оглашава да Бога воли, то је и јеванђелист Јован у својој посланици доказао, када је рекао: “Ако ко рече: Љубим Бога, а мрзи брата својега, лажа је; јер који не љуби брата својега којега види, како може љубити Бога, којега није видио?” (1. Јн. 4, 20).

Исто су тако без богочасти и они који исповедају да Бога познају а у тајности се од њега одричу по реченоме: “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”; јер сам пророк говори: “Зар се неће умудрити сви, који чине безакоње”. А како га речима исповедају ако га се делима одричу? Та зар и они Бога призивају који су људе његове као залогај хлеба прогутали? Јер ако и говоре да га исповедају, уколико су се делима одрекли, и кад га призивају не призивају га. Као што и сам говори: “А што ме зовете: Господе, Господе, а не извршујете што говорим?” (Лк. 6, 46) док Јован тврди још и ово да “сваки који гријешни није га видио нити га је познао” (1. Јн. 3, 6) јер ако се добродетељи греховима протерују, тада се са добродетељима и

благочст уклања, зато што своје присуство у одсуству ових има. Па и “синови Илијеви” не беху онда “неваљали, и не знадијаху за Господа” (1. Сам. 2, 12) кад га се устима одрекоше, но кад своја недела и у сам шатор пренеше, па камату узимајући Бога не признаваху као што је сам Бог и рекао: “ујам и придатак узимаш, и тражиш добитак од ближњих својих пријеваром, а мене си заборавио” (Језек. 22, 12), а исто то је и Мојсију, када је с њим разговарао, потврдио рекавши: “Кад даш у зајам новаца народу мојему, сиромашу који је код тебе, немој му бити као каматник, не ударајте на њ камате” (2. Мој. 22, 25).

“Нема Бога”, па како су све ствари ван Бога у покрету? “Нема Бога”, па како оне произилазе уз Бога? “Нема Бога”, па како људски језик именује Бога? А може ли грешити мноштво људи када изговара да има Бога, а само један безумник, један лажа, да мисли да истину исповеда? Али када и онај који хоће нешто у своме извештају да промени, при сагласном исказу пет или седам сведока свој извештај напушта, па ако правда иначе суди, може ли онда целу васиону језик свих народа света само један безумник да преокрене? И како по постојећој праведности да он није безуман; па и од самога себе

безумнији? Та безуман је у одступништву а најбезумнији у безобразлуку. Јер иако су људи овог света различита мишљења о Богу имали, опет корен имена нико није нарушио.

“Рече безумник у срцу своме: нема Бога”! А то значи: нема темеља. А како је здање без темеља постало? Нема дна, па како је брод начињен? Нема бродоградитеља, па како је брод начињен? Нема зидара, па како је дом сазидан? Нема неимара, па ко је градове подигао? Нема земљорадника, па како су се на њивама снопови жита скупили? Нема свирача, па како се песма у гуслама света појавила? Нема промислиоца, или бриговодитеља, па како свему промисао претходи? Нема кочијаша, па ко колима са четири точка управља? Нема уобличитеља, па како људи у свету као обличја посташе? Нема онога који је свод поставио, па ко је небо сводом обавио? Нема златара, па ко ти је као златан тањир на столу, сунце на небу поставио? Нема свећеносца, па ко ти је као сребрну свећу у ноћи месец дао? Нема просветитеља, па ко те је светлошћу и светилима обдарио? Нема једног Створитеља великих светила, па ко ти је светлошћу упаљене звезде на висинама подигао по пророку који рече да је: “Створио велика видјела; Сунце да управља даном; Мјесец и звијезде,

да управљају ноћу” (Пс. 136, 7-9)?
Нема Саздатеља света, па како
лепоте свих ствари о Саздатељу
сведоче? Јер “примјерено величини
и љепоти створења њихов се
Узрочник сазерцава” (Прем. Сол.
13, 5).

“Рече безумник у срцу
своме: нема Бога”! Све што у свету
бива и што се рађа и што се дешава,
свој узрок и свог делатеља има, а да
само свет нема Оног који га је
украсио? Ако Бога нема, зашто ти у
ономе што је Бог створио
постојиш? У дому Божијем
станујеш, а господара се одричеш?
Тако да најам благодарности
исплаћијеш, или се из дома
исељаваш? Зашто да ти његов дом
смрадом испуњаваш? А пророк не
назива безумнима само оне који су
с ума сишли или памећу померили,
или лакомисленога, но онога који
зло мисли. Не дакле онога који је
природног и општег људског ума
лишен, но онога који се од
разумности као највеће човекове
моћи удаљио, разумности која је
свећа душе, цар мисли и благих
дела учитељ. А за разумне је у
наставку рекао: “Прибави мудрост
и љуби је” и још “Прибави мудрост,
и за све имање своје прибави
разум” (Прич. 4, 7) да не залуташ,
што није суманутоме и полуумном
речено, јер ако би он то и желео, не
би то могао докучити јер му за то
природно оруђе недостаје. А да

онај који није назван безумником није по природи био лишен разума, но сам је над разумом својим насиље учинио, види се из тога, што он језиком својим “нема Бога” ни изговорити није смео, но је злоћу своју у срцу сакрио плашећи се, да не би, кад би се то прочуло, зла допао, пошто богохулнике и отпаднике у она времена каменоваху, као што видимо да је било са Навутејем који је као злохулник био осуђен. Па пазећи се тога, у срцу је свом безбожје земислио, и храмом бешчашћа срце је своје учинио. “Рече безумник у срцу своје: нема Бога” што иначе да је суманут био и да је без природног разума, не би само у срцу помислио, но би и устима изговорио “нема Бога”, јер га као таквог не би никаква невоља ни од Бога ни од људи снашла. Та кад и земаљски цареви ако су од суманутог и неразумног човека и вређани, таква ругла трпе а над суманутим само сажаљевају, јер знају да му је болест разум повредила; колико ће више безумном, по природи злохулнику неће ни Бог ни човек не само замерити, него му и сасвим опростити? А још више зато што се и побеснелом и горопаднику, кад зло говори, за зло не прима.

Па и онај, што многобожје исповеда, говори: “нема Бога”! Јер као што је многомужје безмужје

“Јер си пет мужева имала, и сада кога имаш није ти муж” (Јн. 4, 18): тако се и многобожје за само безбожје сматра јер је прихватање много богова одступање од једног Бога. А да се многобожници безбожницима називају, послушај Павла који пише Ефесцима: “Да бијасте у оно вријеме без Христа, отуђени од заједнице Израилеве и страни у завјетима обећања, наде немајући, и без Бога на свијету” (Еф. 2, 12).

А како су Ефесци безбожници?

Тамо беху идоли истакнути, тамо законоположница Артемида, тамо Димитрије среброковник који сребрне храмове за Артемиду подизаше, и још толико стадо богова, а питаш како су Ефесци безбожни? Али баш су зато безбожни што су, посветивши се многим боговима, од једнога отпали.

“Рече безумник у срцу своме: нема Бога”! Од првог је безумника та мисао на ученике његове прешла. Први безумник беше ђаво, први је он у безумљу полазник, први проповедник многобожја, “Постаћете – рекао је он – као богови” (1. Мој. 3, 5); а ко многе именује, тај се већ од једнога одриче! А безуман је и јудејски народ био, безуман зато што је име Господње разгневио кад је о Христу говорио да није Бог. “Да је

он пророк, знао би ко и каква га се жена дотиче; јер је грјешница” (Лк. 7, 39); јер кад га ни за пророка не признаваху, како би га Богом могли назвати? Док другом приликом рекоше: “Ко може опраштати гријехе осим једнога Бога” (Мк. 2, 7) те им је Христос и одговорио: “Што тако помишљате у срцима својим?” (Мк. 2, 8) “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”. Свуда је Он, само у срцу безумничком није, као што је и сомници Бог рекао: “Будући да ме ниси у мисли твојој примила но одбацила си ме за леђа твоја” (3. Цар. 14, 19). Први је дакле безумник био ђаво, сам се творцем безумља учинио јер је и поред великог свог разума, безумље измислио, као што је и писано: “али змија бијеше лукава мимо све звијери пољске” (1. Мој. 3, 1).

А шта је он измислио?

Хтео је да раван Богу буде. “Изаћи ћу на небо, више звијезда Божијих подигнућу пријесто свој; Изаћи ћу у висине над облаке, изједначићу се са вишњим” (Ис. 14, 13-14). Изоставио је реч “Бог” и додао “вишњи”, јер се стиђаше да изрекне име онога којег се одрекао, као што и сваки свирепи јеретик неће, када у време гоњења са архијерејем говори, ни архијерејем, ни архиепископом, ни благочестивим, ни светим да га назове. Него како? Часност твоја, благоразумност твоја, ученост

твоја, правосудност твоја и општим га именима назива одричући се његовог достојанства. А то је исто и ђаво према Богу учинио када је рекао: “Изједначићу се с вишњим”, не с Богом но с вишњим.

Пазо добро, молим те, како је пророк сасвим тачан био када је ђавола оним: “Рече безумник у срцу своме: нема Бога” прекорео. Није казао: “говори”, него шта? “Рече”. Само се једном усудио па то изрекао и за то беше с неба збачен, те није више ни смео то да понови. Јер као што је само једном рекао “више звијезда Божијих подигнућу пријесто свој; и изаћи ћу у висине над облаке и изједначићу се с вишњим”, па кад га је и опет властитим искуством после познао, јер беше и с висине од Бога збачен и од људи доле погажен, тако и овде не смеде речи: “нема Бога” поновити, но подсмешљиво и притворно га је напомињао, говорећи: “Је ли истина да је Бог казао да не једете са свакога дрвета у врту” (1. Мој. 3, 1); “Знам те ко си: Светац Божији” (Лк. 4, 34); и “Ови су људи слуге Бога Вишњега” (Д.ап. 16, 17). Изрекавши дакле, једном ,безбожни догмат, није га више смео поновити видећи шта је претрпео.

И не назива га пророк просто безумником, но како? “Рече безумник у срцу своме: нема Бога”. Јер ово није изговорено

непосредно, самоме себи, но само је у срцу своје рекао, у свему себи једномисленом једнодушном и нечастивом. Рекао је фараону: “Не знам Господа” (1. Мој. 5, 2) и у дубинама морским гроб му је спремио; рекао је преко Сенахирима Асирског: “Не може Бог Језекију из мојих руку избавити” (2. Цар. 18) и убио га је рукама његових властитих синова; рекао је преко Навукодоносора дечацима: “који је Бог што ће вас избавити из мојих руку?” (Дан. 3, 15) и најсилнији од свих људи Навукодоносор виђен је да се као најбешчаснији во травом хранио, да дозна да је и во газду свога познао, од којег се беше одметнуо. А и Јуду богоодметника, вешањем је погубио, јер је смерао да Бога као другог човека изда по написаном: “И кад би вечера, пошто ђаво већ бјеше метнуо у срце Јуди Симонову Искаротском да га изда” (Јн. 13, 2). Јер да га је и он онда Богом називао, не би га на смрт предао, не би Јудеје научио да га убију, али баш он их је уверавао да Исус није био Бог: “а овога не знамо откуда је” (Јн. 9, 29). И зато што су умишљали о ономе што је изнад њихове моћи стајало, пропали су као што је пророк с плачем то изговорио: “Пропали су и омрзли се у својим почецима”, јер како су од ђавола били научени, тако су и падом његовим пали, као што је он

с неба, тако су они са царских престола. Јер ко коме следује, удео његов и прима. “Пропали су и омрзли се у својим почецима”. А пропали, јер су покушавали да труло у нетруло претворе: “И замјенише славу бесмртнаго Бога подобием смртнога човјека” (Рим. 1, 23).

Људи умом покварени пропаше па се и омрзнуше.

А зашто?

Зато што су мржњу и занемарљивост тј. нечаст у храм свога срца поставили.

“У почецима” тј. у онојме што су предузимали.

А зашто?

Зато што је зла склоност измислила оно од чега се природа одрекла.

Пропали као фараон и Навукодосор. Пропали као приштом прекривени и гнојави и усмрдели и зато што када су у гној претворени нису лекара тражили.

Пропали као свиње греховима окаљани и као пси који се на своју бљувотину враћају омрзнуше се. Јер тако је и написано: “Мрзост је грјешнима благочаст” (Сирах. 1, 25) и зато као што они мрзе богопознање омрзнуше и они који Бога љубљаху.

Распали се, као што се хаљина од мољаца и као што се гвожђе од рђе распада и омрзли,

као они који се костију мртвих људи дотичу, јер је и закон оне који се мртвих дотицаху мрскима проглашавао (4. Мој. 19, 11). А Јуда је зато мрзак постао јер се Христа као мртвог увек дотицао, а живог га не хтеде видети.

“Па ко ће пропасти твојој, Израилју, помоћи” (Плач. 2.) пита Јеремија. И да би плод нечести и безбожја помоћу тога на видело изнео, додао је: “Нема ни једног који би чинио добро”. Јер онај, који се Бога одрекао па ни промисао ни бриговодитеља свог не признаје, тај се ни смрти, ни кончине, ни васкрсења не плаши, па неће предузимати ништа што би на добро других служило. И као што онај који неког царем именује, по законима се и уставу његовом влада, док други, који тиранину следује црске законе не испуњава; тако и онај, који се Бога одрекао, од заповести Божијих се одвраћа, па нечастив и уопште шкодљив постаје. “Нема ни једнога који би добро чинио”. Ни Ирод, који је недужне витлејемске младенце погубио, ни Јудеји, који су онога који је бесе изгонио Велзевуовом називали, ни архијереј који је поругама досађивао, ни књижевник који је презирао, ни фарисеј који је укоравао, ни садудеј који је противречио, ни Пилат који је осудио, ни народ који је викао: “узми, распни га, распни га”, ни

простаци који су пљували, шамарали, трском тукли, трнов венац исплели; па ни распињатељи, ни они што су оцтом и жучи напајали. “Нема ни једнога који би добро чинио”!

А запамти да је ова изрека свој крај баш при распећу Христовом имала. Јер у време Давидово, кад је ово изречено, беху још они који чинише добро а то беху пророци, који као и Давид беху истомишљеници. Па и онда кад се Христос родио, беше оних који су добро чинили, а то беху Јосиф, Захарија и Симеон праведни, а тако и апостоли, једни што се дивише, а други што у наручју носише; и само при распећу не беше ни једнога, који би добро чинио.

Није рекао пророк: “који би добро говорио”, јер су и заповедник и разбојник добро о њему изrekli: “Сјети ме се, Господе, када дођеш у царству своме” (Лк. 23, 42) и “Заиста човјек овај Син Божији бјеше” (Мк. 15, 39).

“Нема оног, који би добро чинио”. Кад су се и ученици, пошто га беху оставили, разбежали; Јован наг одлази, Петар се одриче, ученици беже, а кроз мајку његову Марију мач са обе стране наоштрен пролази. По чему у време страдања нико плод љубави не показа. Нема дакле који би добро чинио ама ни једнога. Па ни оног једног војника

који му је по смрти копљем ребро пробо.

Па зашто, о пророче, није он као лекар болни овај свет пре свог доласка и оваплоћења посетио?

Посетио је он, и хтео је помоћи и желео је да спаси, али нико то не хтеде да прими. “Бог с неба погледа на синове човјечије да види има ли који разуман, и тражи ли који Бога. Сви застранише, сви се покварише, нема никог добро да твори, нема ни једнога” (Пс. 53, 2-3). Те се испуни и оно пророковање: “Правда ће с неба приникнути” тј. од Оца Христос, а “Истина ће никнути из земље” тј. од девојке Господ (Пс. 85, 11).

Но ти кад чујеш да је Господ с неба на земљу погледао, немој да замишљаш да се бесплотни Бог сагнуо или на колена клекао или врат нагнуо, но схвати да је то само његово снисхођење и сматрај то за благодејање. Јер као што се говори: да он главу, очи и уши, и уста и руке има, па да још и седа и устаје, али се то никако не дешава удовима и зглобовима и деловима тела, но све то само у нашем уображењу постоји, тако и погледање његово не значи да се он сагиба, но да своје човекољубље тиме јавља. А што стоји у оној реченици: “С неба је погледао” не треба помишљати да је он неко окно или врата на небу начинио, па да пошто их отвори, мора да се нагне да нас види, него

зато што је небеским чиновима, умним и бесплотним, човечанство посетио. Јер као што се људи земљом називају “јер си прах и у прах ћеш се вратити” (1. Мој. 3, 19) и “Ја сам прах и пепео” (1. Мој. 18, 27); тако се небом небески чиновници називају, с којих Бог на земљу тј. на род људски погледа. “Господ с неба погледа да види”; не као да тек тада види, но да спасе, не као да тада позна, но да помогне, не да као друга пољуби, но да праведнога заволи и да му каже као што је Ноју рекао: “Јер те нађох праведна пред собом овога вијека” (1. Мој. 7, 1) па да му се као праведноме покаже. А приказује се он онима, који у њ верују да би видео да ли има међу њима оних који болују и лекара потребују, да ли је међу њима и сироти народ незнабожачки који тражи Христа, благо очинско, или “који и Бога тражи” па да то и нађе. Али кад су пророци видели да он с неба на земљу погледа да види, одмах су почели молити да није довољно само с неба погледати као што је и погледао, но још и да сиђе. “Господе, савиј небеса своја, и сиђи” (Пс. 144, 5). Дођи, Сине Оче, потражи по обличју твоме створено, јер се “Сви застрашише, сви се покварише”. Васцела војска човечанства приклонила се к мучитељу, а војсковође и пророке ни за шта не прихвата. Приђи царе, и јави се, па ће се од власти твоје

посрамити. Сви се уклонише са путева пророчких. Покажи се ти, путу и залутали ће се повратити.

А тиме што је рекао: “уклонише се” дао је да схватимо да су они по самој природи научени да право ходе, али их је зла воља на распућа одвела, по написаноме у Књизи Проповедника: “Бог је створио човјека добра; а они траже свакојакe помисли” (Проп. 7, 29). Сви се уклонише као теоци који по долинама ходају, и заједно неприкладни посташе, као бурад покварена и процепљени мехови те и за оно, за шта беху припремљени, сасвим неупотребљиви посташе. И не само неки део, но сви уопште неприкладни посташе, јер сви беху једном и истом замком зловерја ухваћени. Дакле, што су се уклоноли, значи да су сви по природи невини били, јер Бог, који је створио човека, невиног га је створио и ни најмање злог. Као што је и на другом месту речено: “Помишљах да су преступници сви гријешни по земљи”. Али и оним што је рекао: “уопште су непотребни постали”, показао је да су они по природи потребни били, а непотребнима су постали од своје воље и против природе. И тако, погледао је Господ с неба да види да ли ће се они, који су се одметнули, покајати, да би се спасти могли или ће у непокајању и даље грешити, како би само

осуђени били. А зато и погледа и силази и посећује Господ, да би спасао, или осудио; а о томе послушај како он сам говори: “Вика је у Содому и Гомору велика, и гријех њихов грдан. Зато ћу сићи да видим еда ли све чине као што вика дође преда ме; ако ли није тако, да знам” (1. Мој. 18, 20). И Содомљани, пошто се сви уклонили беху, уједно беху сви и непотребни, јер беше огањ сишао и све их као нека дрва спалио. А тако су се и Ниневљани уклонили, но пошто су се сви одмах покајали, то не беху сви непотребни, но сви се спасоше.

Видиш ли, да Господ зато погледа, да или да спасе или да осуди. А то и Осија пророк доказује када каже: “Чујте ријеч Господњу, синови Израилјеви, јер Господ има парбу са становницима земаљским, јер нема истине ни милости ни знања за Бога у земљи; заклинју се криво и лажу и убијају и краду и чине прељубу, застранише и једна крв стиже другу” (Ос. 4, 1). “Сви се уклонише и непотребни посташе”. Па је зато и Господ с неба на земљу погледао. А како је погледао? Да ли је уздрмао васиону? Да ли је стреле пуштао или застрашивао и гнев свој показивао, по ономе: “Он погледа на земљу и она се тресе; дотакне се гора, и диме се” (Пс. 104, 32).

“Господ је с небеса на земљу погледао”, да када га земља и човечанство виде како се гневи, од

даљњих грехова одступе. Јер као што господин или цар одозго на распуштене и безобразне слуге у дворани или доле на улици погледа, да би се ови кад га опазе уплашили и умукли, тако је и Господ зато што је сва земља к зловерици нагла, с неба на земљу погледао, да би уплашивши се грешити престали. А то и пророк потврђује, рекавши: “Земља ће се убојати и умукнути кад дође на суд Богу” (Пс. 105, 32).

А и оно што је речено: “Сви застранише”, треба знати да се реч: “сви” само као привремено поређење појављује и која већи део означава, као што и оно, “Сви ме оставише” не означава да су га сви оставили, пошто верни ученици нису Павла били оставили.

Да би показао да је то свеопшти потоп света и ово је придодао: “нема ама ни једнога”. Тј. од ногу до главе, до последњег сиротана па до онога који на престолу царском седи, цели се свет у болноме стању налази. Само је једнога вернога тржио Бог као што беше међу Халдејцима Аврам и у Содому Лот. Али неки од њих немаху ни праве вере ни правога живота, а други ако су и имали веру истиниту не имаху правога живота. “Говоре да знају Бога, а дјелима га се одричу” (Тит. 1, 16) тј. о Богу правилно и гласно трубе, а у добротинству дремају. “Нема који би добро чинио ама ни једнога”.

А да је Господ с небеса погледао и на грешнике се прогневио, о томе нас и пророк извештава, јер каже: није само погледао но и са претњом изрекао: “Зар се неће умудрити сви, који чине безакоња?”

А у чему да се умудре?

У томе да је он Господ који плаћа, да разумеју да ће он као судија живих и мртвих доћи, и да ће свакоме по делима платити.

Али се они не хтедоше умудрити када им је он то саветовао, зато ће се умудрити касније када их муке сустигну, као што је и о безаконим Мисирцима речено: “И Мисирци ће познати да сам ја Господ, кад се прославим на фараону, на колима његовијем” (2. Мој. 14, 18) сазнаће када им знање не буде више од користи, када се као гонитељи с колима заједно буду утопили у водама.

Или са супротним значењем да прочитамо пре наведене речи упозорења: Зар се неће умудрити сви који чине безакоња?”

А у чему се неће умудрити? да је Господ с неба погледао, у чему? Да се Господ одвраћа од свих оних који зла дела чине и неће да путеве Божије познају. А ово и Јов сведочи говорећи: “А Богу кажу: иди од нас, јер нећемо да знамо за путеве твоје” (Јов. 21, 14) пошто неће на заповести Божије да се осврћу тамо где безакоња чине. А и

сада се дешавају ратови, куга и потреси, но зато опет многи неће да своје грехе признају и да се поуче.

А шта неће да знају?

Божију вољу, обећања, небеска блага, Божије богатство, радости раја и вечни живот.

“Зар се неће умудрити они што чине безакоња?” Јудеји, који законодавца и Господа славе распеше “јер да су га познали не би Господа славе разапели” (1. Кор. 2, 8).

А који беху такви?

“Они што прождиру људе моје као злогај хљеба” и који, због зависти, за смрћу верних жедне. И није рекао: “што једу”, но “што прождиру”, јер су и од свирепих звери много љући, јер звери одмах, чим тело човеково пробају, од даљег прождирања одустају, устежући се од неприродне им хране; зли пак и завидљиви људи у својој незаситости без престанка верне поругама прождиру. Па треба и ми, браћо, да се чувамо, да не би ругајући се истовернима и клеветајући их, у стање безаконика дошли.

“Неће ли се умудрити сви који чине безакоње” па звали се они јеретици или верни, ако људе моје прождиру?

Да пак једноверни једноверне прождиру, то је и апостол поменуо, када је рекао: “Али ако један другога уједате и

прождирете, гледајте да се међусобно не истријебите” (Гал. 5, 15); а и Исаија је оне који људе прождиру туђинским народима Сирцима и Јелинима уподобљавао, када је рекао: “И скупиће непријатеље, Сирце с истока и Филистеје са запада, те ће ждријети Израилља на сва уста” (Ис. 9, 12).

Али нас за грехе наше само Божији непријатељи као неки лавови гризу, док им ми нашом благочашћу казну код Бога припремамо. Послушај Јеремију како он о томе говори: “Израиљ бјеше светиња Господу и првина од родова његовијех; који је јеђаху сви бијаху криви, зло долажаше на њих, вели Господ” (Јерем. 2, 3). Следствено, који грешне заједају теже су и од заједаних сагрешили, ако су их преко воље Господње ранили. Јер Бог је сам рекао: “Рагњевих се на народ мој и предадох га теби у руке; а ти им не показа милости” (Ис. 48, 6); и још: “ја се мало разгњевих а они помогоше на зло” (Захар. 1, 15). А да се за грехе народ Божији од Божијих непријатеља прождире, о томе објављује Јеремија: “Народ је мој стадо изгубљено; ко га нађе, прождираше га” (Јерем. 50. 6 и 7). Први га јеђаше цар асирски, а други, цар вавилонски, и кости му је испребијао. Али да Израиљ слично овци не беше залутао, не би га ни лавови прождрали.

Но схвати, шта значи кад ја говорим: “Они, што људе моје прождиру као залогај хљеба не призиваху Господа” мада и помишљаху да га призивају. Јер као што онај, који је што отео, ако Богу што од тога принесе, не приноси пошто Бог то не прима, тако и онај, који брата свога заједа ако и призива Бога, не призива га. Или и Господа не признаваху, као да хтедоше рећи: нису по Христу хришћани названи они који против Христа војеваше. А нису послушали ни онога који је рекао: “Хвалите Господа; гласите име његово” (Пс. 105, 1) но као звери се устремише.

Али “и задрхташе тамо од страха, где страха нема”, као лавови посукташе а као зечеви се уплашише.

Ово исто говори и пророк и о плашљивцима, који се у време гоњења плаше, јер чувши: “И не бојте се оних који убијају тијело, а душу не могу убити” (Мат. 10, 28), “Не бојте се ружења људскога” (Ис. 51, 7), убојаше се страха, где страха не беше. И који се не убојаше Бога, убојаше се људи. Јер нечастивци су се почели бојати онда када су видели да Бог благочестивима помаже, као што је и сам, упитан од чега се уплашио, одговорио: “Да је Бог у роду праведничком”.

И доиста. Као што је војскама војсковођа, као у

државном савету цар, тако је и Бог у роду праведних. Јер он је рекао: “Јер гдје су два или три сабрана у име моје, ондје сам и ја међу њима” (Мат. 18, 20). А кад он и међу два и три човека ступа, колико ће е више у васцелом роду праведничком наћи, где је живот миран, становање без туге, где је тишина непрегледна, наслеђе неподељиво и царство које нема наследника, а у које Христос зове говорећи: “Ходите благословени Оца мојега; примите Царство које вам је припремљено од постања свијета” (Мат. 25, 34); “јер је Бог у роду праведничком; ви сте свијест сиротог посрамили а Бог беше његова узданица” чиме ништа друго није речено, него да се осим Бога, никога не треба бојати, као што је и Исаија то исто потврдио укоравајући Јерусалим: “Ко си ти да се бојиш човјека смртнога и сина човјечијега” (Ис. 51, 12). А то је исто и Сенахириму и Рапсаку речено било, јер и они мислише да лако људе Божије могу покорити, па су Господа презрели “ког и не признаваху”, те и трком улажаху, јер се никог не бојашу.

Али Бог је на све те нечастивце, као да је с небеса погледао па и видео, како су они Језекију као неког подлог човека а тако и сав благочестиви народ који се под његовом влашћу налазио, над којим је он управљао,

занемарио.

Саветом пак назвао је пророк тврдо надање у Бога. Па као што се и при уговорима и условима не гледа ко је ко, тако и при делима савета не треба на чин, или богатство но на добро просвећени ум обраћати пажњу. Али Јудеји који то не хтеше знати, трудише се да савет Христов посраме, јер сматраху да је он неко сиромашан, а не Божанством богат, па укораваху и науку његову и чудеса као да не беху Божија.

“Ко ће послати са Сиона спасење Израилју? Кад Бог поврати заробљени народ свој радоваће се Јаков, веселиће се Израил”.

И кад се беху већ сви од њега уклонили, тад им беше потребан онај који ће им грехе моћи отпустити и спасти их. А да је он од Сиона говори се зато, што је од племена Давидова по написаном: “И доћи ће избавитељ у Сион” (Ис. 59, 20) и још: “Са Сиона, који је врх красоте јавља се Бог” (Пс. 50, 20). А могао бих ти рећи и горњег Сиона, јер је нада наша Царство Небеско.

И радоваће се ид спасених незнабожаца истинити праведници као што је Израил, а тако ће и пророци, честитајући нам своја испуњена пророштва чинити, пошто је и Симеон када је за Христа рекао да је Он: “Свјетлост, да просвјећује незнабошце”; додао

је и: “и славу народа твојега Израилља” (Лк. 2, 32). А душа се помрачује очајањем док је у служби греха и ђавола, те и од добродетељи одступа, повраћа се пак чим опроштење кроз покајање добије, које је Бог помоћу крста свима даровао. Зато се он, крст, што страсти спречава и Јаковом назива, као онај, који се победи сила које тако шта чине, радује; а по ономе, што се онај, који се је очистио тако да Бога гледа, назива Израилљем, јер је ум који Бога гледа.

А и иначе, по пророчанству у Христу он се за ослобођење десет заробљених племена моли, да као што се Јерусалим од опсаде ослободио, да се тако зарадују и они који се Израилљем и Јаковом називају. А дај Боже да се и ми сви, пошто овде миран, непоколебив па и постојан живот поживимо, и Царства се Небеског удостојимо по благодати Христа, коме приличи свака слава и власт и сила и свагда и у све векове векова, амин.